

FƏNN SILLABUSU

İxtisas: 050116-Tarix müəllimliyi A/B

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədris metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Müasir dünya tarixi (BDU-nun Avropa və Amerika ölkələrinin yeni və müasir tarixi kafedrasında hazırlanmış və tarix fakultesi ixtisasları üçün nəzərdə tutulmuş Elmi Şurasının 05 fevral 2015-ci ilinin qərarı ilə çap edilmişdir.)

Kodu: IPF-B14

Tədris illi: III (2025-2026) Semestr: V

Təhsil alma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

Tədris yükü: Cəmi 180 saat. Auditoriya saati - 60 saat (30 saat müəhazirə, 30 saat seminar.)

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: b/m.Məmmədov Eldar Əsəd oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küç., 21, 2 saylı korpus

Məsləhət günləri və saati: I-II günlər saat: 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı:

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Vseмирная İstoriya. T.VI Moskva, 1959.

2. Kratkaya vseмирная İstoriya. Moskva, 1966.

3. Mustafazadə T. Ümumi tarix. II kitab. Bakı, 2011.

4. Avropa və Amerika ölkələrinin müasir tarixi. (1918-1945). Bakı, 2003.

5. Avropa və Amerika ölkələrinin müasir tarixi (1945-2015). Bakı, 2015.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən Yeni tarix və Azərbaycan tarixinin fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Müasir şəraitdə elmi informasiyanın artması peşə və nəzəri hazırlıqla yanaşı, müstəqil yaradıcı iş bacarığına malik yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanması ciddi əhəmiyyət daşıyır. Bununla bağlı, ali məktəbin tədris planı tələbələrə dünyanın tarixi inkişafının mühüm bir hissəsini əhatə edən müasir tarix dövrünün seçliyyəvi xüsusiyyətləri tanış olmaları, qloballaşma şəraitində sivilizasiyaların ünsiyyəti və ya toqquşması məsələlərini öyrənmələri nəzərdə tutulur.

VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrə bəlli 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam əca bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bezi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bezi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bezi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Nö	Bal	Qiymət
1.	91-100	əla A
2.	81-90	çox yaxşı B
3.	71-80	yaxşı C
4.	61-70	kafi D
5.	51-60	qənaətbəxş E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: 30 saat mühazirə, 30 saat seminar.

Nö	Keçirilən mühazirə və seminar mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.
1	1918-1923-cü illərdə Beynəlxalq münasibətlər Plan: 1. I Dünya müharibəsinin yekunları 2. XX əsrin 20-ci illərində ABŞ-ın beynəlxalq nüfuzunun artması 3. Versal-Vaşinqton sistemi Mənbə: [2, 3, 4]	2	2
2.	İngiltərə, Almaniya, Fransa 1918-1939-cu illərdə Plan: 1. I Dünya müharibəsindən sonra İngiltərə, Almaniya və Fransa'nın daxili və beynəlxalq vəziyyəti 2. XX əsrin 20-30-cu illərində İngiltərədə leyborist və mühafizəkar hökumətlər 3. Almaniya'da faşistlərin hakimiyyət uğrunda mübarizəsi 4. Fransa xalq cəbhəsinin hakimiyyəti dövründə Mənbə: [2, 3, 4]	2	2
3.	ABŞ 1918-1939-cu illərdə Plan: 1. I Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-ın xarici siyasəti 2. XX əsrin 20-30-cu illərində ABŞ-ın sosial-iqtisadi inkişafı 3. F.Ruzvelt hökumətinin xarici siyasəti Mənbə: [2, 3, 4]	2	2
4.	İtaliya, İspaniya 1918-1939-cu illərdə Plan: 1. I Dünya müharibəsindən sonra İtaliya, İspaniya'nın beynəlxalq vəziyyəti (1918-1938 ci illər) 2. İtaliya'da faşist diktaturasının qurulması (1922- ci il) 3. İspaniya'da hərbi faşist diktaturasının qurulması Mənbə: [2, 3, 4]	2	2
5.	Avstriya, Macarıstan 1918-1939-cu illərdə Plan: 1. Avstriya-Macarıstan monarxiyasının dağılması 2. Macarıstanın respublika elan edilməsi 3. Avstriyanın Almaniya'ya birləşdirilməsi (1938-ci il) Mənbə: [2, 3, 4]	2	2
6.	1924-1939-cu illərdə beynəlxalq münasibətlər Plan: 1. Qərbi Avropada 1924-1939-cu illərdə beynəlxalq vəziyyət 2. XX əsrin 30-cu illərində faşizmə qarşı mübarizə cəhdləri Mənbə: [2, 3, 4]	2	2
7.	II Dünya müharibəsi Plan: 1. II Dünya müharibəsinin başlanma səbəbləri	2	2

	2. Qərbi Avropa dövlətlərinin Almaniya tərəfindən işğalı Mənbə: [2, 3, 4]		
8.	Almaniyanın SSRİ-yə hücumu Plan: 1. Almaniyanın SSRİ-yə hücumu və Böyük Vətən Müharibəsinin başlanması 2. Moskva, Stalınqrad və Kursk döyüşləri və bu döyüşlərin II Dünya müharibəsində tarixi rolu 3. Tehran və Kırım konfransları 4. II Dünya müharibəsinin yekunları Mənbə: [2, 3, 5]	2	2
9.	Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri 1945-2015-ci illərdə Plan: 1. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrində "Xalq Demokratiyası" dövrü (1944-1946-cı illər) 2. 1956-cı il Macarıstan hadisələri, 1968-ci il "Praqa baharı" 3. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrində "Məxməri inqılabları" və Sosializm düşərgəsinin süqutu 4. Polşada sosializmə qarşı mübarizə, "Həmrəlik" təşkilatı 5. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri XX əsrin sonu – XXI əsrin əvvəllərində Mənbə: [2, 3, 5]	2	2
10.	ABŞ, İngiltərə, Fransa 1945-2015-ci illərdə Plan: 1. II Dünya müharibəsinin ABŞ, İngiltərə və Fransa üçün yekunları 2. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində ABŞ-in daxili və xarici siyasəti 3. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində İngiltərənin daxili və xarici siyasəti 4. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində Fransanın daxili və xarici siyasəti Mənbə: [2, 3, 5]	4	4
11.	Almaniya Federativ Respublikası 1945-2015-ci illərdə Plan: 1. II Dünya müharibəsinin Almaniya üçün yekunları 2. Almaniya XX əsrin 60-80-ci illərində 3. Almaniya XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində Mənbə: [2, 3, 5]	2	2
12.	İtaliya, İspaniya 1945-2015-ci illərdə Plan: 1. II Dünya müharibəsinin İtaliya, İspaniya üçün yekunları 2. İtaliya XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində 3. İspaniya XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində Mənbə: [2, 3, 5]	2	2
13.	Kuba 1945-2015-ci illərdə Plan: 1. Kuba XX əsrin 50-60-cı illərində 2. 1962-ci il Karib böhranı və III Dünya müharibəsinin başlanma təhlükəsi Mənbə: [2, 3, 5]	2	2
14.	1945-2015-ci illərdə beynəlxalq münasibətlər Plan: 1. "Soyuq" müharibə dövrü 2. Sosializm sisteminin iflası və onun səbəbləri 3. XX əsrin sonu XXI əsrin əvvəllərində beynəlxalq münasibətlər Mənbə: [2, 3, 5]	2	2

XI. Fənn üzrə tələblər: Avropa və Amerika sosial düşüncəsinin nəzəri irsi, dövlətin cəmiyyətdəki rolu, siyasi sistemlər, onların inkişaf mərhələləri, fəaliyyət mexanizmləri və siyasi liderlərin fəaliyyəti faktlara əsasən şərh edilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Beynəlxalq münasibətlər sisteminin formalaşmasını nümunələrlə izah edir.
- Müasir dövrün sosial-iqtisadi və siyasi proseslərinin ümumi cəhətlərini təhlil edir.
- Dünya xalqlarının mədəniyyət tarixinin ümumi bir tarixi kontekstdə araşdıraraq təqdim edir.

- Müasir dövrdə baş vermiş proseslərdə dövlətlərinin rolunu dəyərləndirir.

XIII. Tələbələr fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollokvium sualları

I kollokvium sualları

1. I Dünya müharibəsinin yekunları
2. XX əsrin 20-ci illərində ABŞ-ın beynəlxalq nüfuzunun artması
3. Versal-Vaşinqton sistemi
4. I Dünya müharibəsindən sonra İngiltərənin xarici siyasəti
5. I Dünya müharibəsindən sonra Fransa'nın beynəlxalq vəziyyəti
6. I Dünya müharibəsindən sonra Almanıyanın beynəlxalq vəziyyəti
7. XX əsrin 20-30-cu illərində İngiltərədə leyborist və mühafizəkar hökumətlər
8. Almaniya da faşistlərin hakimiyyət uğrunda mübarizəsi
9. Fransa xalq cəbhəsinin hakimiyyəti dövründə
10. I Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-ın daxili və xarici siyasəti
11. F.Ruzvelt hökumətinin xarici siyasəti
12. İtaliya da faşist diktaturasının qurulması (1922- ci il)
13. İspaniya da hərbi faşist diktaturasının qurulması
14. Avstriya-Macaristan monarxiyasının dağılması
15. Macarıstanın respublika elan edilməsi

II kollokvium sualları

1. Avstriyanın Almaniya ya birləşdirilməsi (1938-ci il)
2. Qərbi Avropada 1924-1939-cu illərdə beynəlxalq vəziyyət
3. Almaniyanın SSRİ-yə hücumu və Böyük Vətən Müharibəsinin başlanması
4. Moskva döyüşü və onun tarixi əhəmiyyəti
5. Stalingrad və Kursk döyüşləri və bu döyüşlərin II Dünya müharibəsində tarixi rolu
6. Tehran və Kırım konfransları
7. II Dünya müharibəsinin yekunları
8. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrində "Xalq Demokratiyası" dövrü (1944-1946-cı illər)
9. 1956-cı il Macarıstan hadisələri, 1968-ci il "Praqa baharı"
10. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrində "Məxməri inqilabları" və Sosializm düşərgəsinin süqutu
11. Polşada sosializma qarşı mübarizə, "Həmrəylik" təşkilatı
12. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri XX əsrin sonu – XXI əsrin əvvəllərində
13. II Dünya müharibəsinin ABŞ, İngiltərə və Fransa üçün yekunları
14. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində ABŞ-ın daxili və xarici siyasəti
15. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində İngiltərənin daxili və xarici siyasəti

XV. İmtahan sualları

1. I Dünya müharibəsinin yekunları
2. XX əsrin 20-ci illərində ABŞ-ın beynəlxalq nüfuzunun artması
3. Versal-Vaşinqton sistemi
4. I Dünya müharibəsindən sonra İngiltərənin xarici siyasəti
5. I Dünya müharibəsindən sonra Fransa'nın beynəlxalq vəziyyəti
6. I Dünya müharibəsindən sonra Almanıyanın beynəlxalq vəziyyəti
7. XX əsrin 20-30-cu illərində İngiltərədə leyborist və mühafizəkar hökumətlər
8. Almaniya da faşistlərin hakimiyyət uğrunda mübarizəsi
9. Fransa xalq cəbhəsinin hakimiyyəti dövründə
10. I Dünya müharibəsindən sonra ABŞ-ın daxili və xarici siyasəti
11. F.Ruzvelt hökumətinin xarici siyasəti
12. İtaliya da faşist diktaturasının qurulması (1922- ci il)
13. İspaniya da hərbi faşist diktaturasının qurulması
14. Avstriya-Macaristan monarxiyasının dağılması
15. Macarıstanın respublika elan edilməsi
16. Avstriyanın Almaniya ya birləşdirilməsi (1938-ci il)
17. Qərbi Avropada 1924-1939-cu illərdə beynəlxalq vəziyyət
18. Almaniyanın SSRİ-yə hücumu və Böyük Vətən Müharibəsinin başlanması
19. Moskva döyüşü və onun tarixi əhəmiyyəti
20. Stalingrad və Kursk döyüşləri və bu döyüşlərin II Dünya müharibəsində tarixi rolu
21. Tehran və Kırım konfransları
22. II Dünya müharibəsinin yekunları
23. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrində "Xalq Demokratiyası" dövrü (1944-1946-cı illər)

24. 1956-cı il Macarıstan hadisələri, 1968-ci il "Praqa baharı"
25. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələrində "Məxməri inqilabları" və Sosializm düşərgəsinin süqutu
26. Polşada sosializma qarşı mübarizə, "Həmreylik" təşkilatı
27. Mərkəzi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri XX əsrin sonu – XXI əsrin əvvəllərində
28. II Dünya müharibəsinin ABŞ, İngiltərə və Fransa üçün yekunları
29. Sosializm sisteminin iflası və onun səbəbləri
30. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində ABŞ-ın daxili və xarici siyasəti
31. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində İngiltərənin daxili və xarici siyasəti
32. XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində Fransa'nın daxili və xarici siyasəti
33. Almaniya XX əsrin 60-80-ci illərində
34. Almaniya XX əsrin ikinci yarısı XXI əvvəllərində
35. 1962-ci il Karib böhranı və III Dünya müharibəsinin başlanma təhlükəsi

Müasir dünya tarixi fənninin sillabusu 050116-Tarix müəllimliyi müəllimliyi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (12 sentyabr 2025-ci il, protokol № 1).

Kafedra müdürü : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : b/m.E.Ə.Məmmədov